

Rede

uitgesproken door Prof. Dr. A. Querido
op 15 september 1969 ter gelegenheid
van de opening van het Academisch jaar
van de Medische Faculteit Rotterdam

*Dames en Heren,
Ik heet U hartelijk welkom!*

Het afgelopen universitaire jaar staat in het teken van een tweetal belangrijke gebeurtenissen, het bezoek van de mens aan de maan, en de spanningen in het wetenschappelijk onderwijs die in Nederland tot een crisis in de universiteiten hebben geleid. Dit zijn feiten die zo opvallend waren, dat zij aan niemands aandacht zijn ontsnapt. Dat er een verband tussen deze gebeurtenissen bestaat, zal niet iedereen duidelijk zijn. Toen ik dit tegen een kennis zei, - dat er een verband was tussen de maanreis en de recente universitaire gebeurtenissen — vroeg hij of ik bedoelde dat de universiteiten ook naar de maan gaan. Deze associatie was mij vreemd. Ik zal U trachten duidelijk te maken welke relatie ik tussen de maanreis en de crisis in de universiteiten meen te herkennen.

Veel is er geschreven over het wèl of niet nuttig zijn van de maanreis. Een uitspraak van de Leidse sterrekundige Professor Oort heeft mijn aandacht getrokken. Hij bracht naast de wetenschappelijke aspecten ook andere facetten naar voren, zoals de niet te onderschatten psychologische betekenis van een dergelijke prestatie voor de pioniersgeest en het zelfvertrouwen van een volk. Ik kan dit aspect van zelfvertrouwen wel navoelen, zeker voor een bevolking die de wetenschap een warm hart toedraagt. Het is ook duidelijk dat een maanreis als nationale prestatie iets anders is dan succes in het Europacup voetbal.

Opvallend was de voortreffelijke voorlichting, welke het Amerikaanse ruimtevaartcentrum heeft gegeven, waardoor een inzicht werd verkregen in de factoren, die tot het slagen van deze maanreis hebben geleid, te weten: de razendsnelle wetenschappelijke en technische ontwikkeling van de laatste decennia, het vermogen een veeljarig plan nauwkeurig tot in details op te stellen en uit te voeren, waarbij coördinatie en samenwerking van enige honderdduizenden mensen nodig was, vrijwel onbeperkte fi-

nanciële middelen, en tenslotte, de motivatie en persoonlijke moed van de astronauten.

Tijdens mijn zomervakantie zag ik in Oslo het Noorse ontdekkingschip de FRAM, waarmee Nansen en Amundsen ruim een halve eeuw geleden de polen exploreerden. Ik werd getroffen door het feit dat slechts het doel en de individuele persoonlijke moed te vergelijken waren met die bij de maanreis. De andere factoren zijn hedendaags: de kennis, de techniek, het beschikbare geld en bovenal het organisatorische aspect, het perfecte management. Kennis, techniek en management zijn het resultaat van intellectuele activiteiten en zijn de vrucht van de richting die wetenschap en hoger onderwijs in de westelijke wereld in de negentiende en twintigste eeuw hebben gevolgd. U zult het met mij eens zijn dat deze richting van wetenschap en de toepassing ervan nu wordt bekritiseerd en ter discussie gesteld.

Alvorens enkele opmerkingen te maken over de andere opvallende gebeurtenis, de crisis der *Nederlandse* universiteiten (ik zeg met opzet *Nederlandse* universiteiten omdat, voorzover ik heb kunnen nagaan, deze ernstiger is dan in de Westelijke groep van landen waarmee wij ons verbonden gevoelen), vraag ik Uw aandacht voor een recent opstel getiteld: „Two styles; a challenge to higher education”, van Professor Ackerman van Harvard University¹.

„The two styles” waarvan Ackerman spreekt zijn de „objective analysis”, de wetenschappelijke methode die tot de prestatie van de maanreis heeft geleid, en de „engaged style”, de weg waarlangs de jongeren nieuwe ervaringen zoeken en hun wantrouwen voor autoriteit en traditie uitdrukken. De stijl van objectieve analyse brengt mee dat de verantwoordelijkheid van de onderzoeker is gericht op het onderwerp van studie, waarbij een eigen mening die de interpretatie beïnvloedt, tot alle prijs dient te worden vermeden. De objectieve analyse heeft geleid tot accentuering van de methodologie en het onderdrukken van het waardeoordeel. De „engaged style” daarentegen stelt dat de „educated indivi-

dual” niet wordt geïdentificeerd door wat hij weet, maar door zijn gedrag en daden. Het onderwijs zou onvoldoende betrekking hebben op (relevant zijn aan) hedendaagse essentiële vraagstukken.

Men wil dit engagement in het onderwijs herkennen. Ik citeer nog steeds Ackerman: „The truly relevant experience is the one that helps us to articulate and to communicate our beliefs and to expand the capacities of our imagination and senses.”

De „engaged style” wordt gevoed door gevoelens van vrijheid, gelijkheid en individualisme, en raakt daarom meer het maatschappelijk gebeuren dan analyse en statistiek.

Uiteraard is deze beschrijving in uitersten, in zwart-wit gesteld. De creatieve onderzoeker, die de objectieve analyse gebruikt, kan zich bij de keuze mogelijkheden niet geheel dissociëren van het onderwerp. Daarnaast hebben wij gezien dat in het verleden exponenten der wetenschap, zoals Cleveringa en Koningsberger, het leven riskeerden door hun gevoel van verantwoordelijkheid voor het maatschappelijk gebeuren. En tenslotte dat de objectieve analyse bijdraagt tot bevrijding van angst, bijgeloof en vooroordeel. Het is de verdienste van Ackerman dat hij erop wijst dat onze opgave is de these en de gestelde antithese tot een synthese te brengen, hetgeen betekent dat men niet met de denkwijze van het verleden abrupt moet breken. Deze opvatting wordt niet gedeeld door de studenten, die de universiteit willen politiseren. Dit laatste is voor mij onaanvaardbaar omdat het strijdig is met de taken van de universiteit.

De golf van kritiek door de „engaged style” laat geen instelling van hoger onderwijs op de wereld ongemoeid. De aangrijpingspunten en de verschijningsvorm verschillen echter van land tot land, afhankelijk van sociale structuren, economische ontwikkeling en de structuur van het hoger onderwijs. In Nederland heeft het, meer dan elders, tot verbijstering en verwarring geleid. Waarom?

Het is in Nederland een goede leidraad dat iedereen, die een wetenschappelijke opleiding wil en kan volgen, ook de gelegenheid daartoe moet worden geboden en het is toe te juichen dat de bevolking in toenemende

mate de mogelijkheden van middelbaar- en hoger onderwijs benut. Wat deze opvatting getalsmatig betekent is U bekend.

De commissie Dalmulder² stelde vast dat het aantal studenten in de periode van 1930 tot 1965 toenam van 12.000 naar 64.000, terwijl over 10 jaar - dus in 1980 - dit getal vermoedelijk zal zijn toegenomen tot het dubbele van 1965, d.w.z. tot 130.000 studenten. Het rapport signaleerde in 1968 dat de uitbreiding van het universitaire opleidings-apparaat in lager tempo had plaatsgevonden en dat hierdoor reeds ongekende spanningen in het universitaire opleidings-apparaat zijn ontstaan. Daarbij dient te worden aangetekend dat in die periode ook de wetenschap zich zeer snel ontwikkelde en differentieerde, en dat hierdoor de niet aangepaste groei van het opleidings-apparaat nog meer onder druk werd gesteld.

Wetenschappelijk onderwijs dient te worden verzorgd door academici van hoog gehalte. Men zou dus verwachten dat naarstig werd gezocht naar werkstructuren waardoor belasting van docenten met andere taken dan voor onderwijs en onderzoek zoveel mogelijk wordt vermeden. Met het beperkte aantal beschikbare academici is men dan meer „mans”. Dit is niet of onvoldoende gebeurd; de interne organisatie werd in wezen, althans in de oude universiteiten, niet gewijzigd. De werkstructuren, zowel van het docentencorps als van de beheers- en steunende diensten, werden niet na analyse op moderne wijze gereorganiseerd. De gedachtensprong, dat het werk van een faculteit niet meer moet worden verricht door hoogleraren maar door een reeks instituten met gekwalificeerde academici, werd niet gemaakt. De noodzakelijke eenheid van dit docerende wetenschappelijke corps, dat gezamenlijk het werk doet, werd ondanks het voorbeeld van de Angelsaksische landen, niet herkend. De rapporten, van de Academische Raad, die betrekking hadden op deze vraagstukken, kwamen langzaam op gang. Dat de benodigde personeelsbezetting gekwantificeerd kan worden in relatie tot de onderwijstaak, werd pas enkele maanden geleden in een uitgewerkt voorstel door de Commissie Overbeek³ openbaar gemaakt.

Men vraagt zich af hoe het komt dat de Nederlandse samenleving er niet in geslaagd is tijdig vernieuwingen van de universitaire werkstructuren door te voeren.

Het antwoord hierop is, naar mijn vaste overtuiging, dat dit niet berust op gebrek aan middelen en intellect, maar dat het een gevolg is van verstarring van het denkpatroon die organisatorische vernieuwingen in de weg staat. Een kwestie van mentaliteit dus, die geheel in overeenstemming is met de analoge waarnemingen van Servan-Schreiber⁴ in zijn boek „Le Défi Americain”.

Het voortbestaan van de verouderde werkstructuur van ons hoger onderwijs in de zestiger jaren, en het ontbreken van gekwantificeerde gegevens over benodigde voorzieningen in relatie tot de toename van het studenten-aanbod, voerden o.a. tot een crisis in de faculteiten der geneeskunde, die bovendien reeds sinds jaren door andere oorzaken kampten met een tekort aan gekwalificeerde docenten. Ik acht het waarschijnlijk dat tegen eerdergenoemde achtergronden, ook zonder het conflict van de „Two Styles”, onze universiteiten (en vermoedelijk in mindere mate de hogescholen) in ernstige moeilijkheden zouden zijn geraakt. Het is dus niet verwonderlijk dat de aanval van studenten op de innerlijk zwakke Nederlandse universiteiten tot een crisis heeft geleid.

Naar ik hoop is (wat ik noemde) „de samenhang” van de geslaagde maanreis en de gebeurtenissen in de Nederlandse universiteiten nu zichtbaar. Enerzijds hebben de wetenschappelijke ontwikkelingen, gebaseerd op objectieve analyse met de daaruit voortvloeiende technische ontwikkeling en organisatie-vormen, de maanreis mogelijk gemaakt, en anderzijds hebben zij de antithese van het engagement geprovoceerd. In de Nederlandse universiteiten die mede door het volharden in een niet meer passende structuur de toename van het aantal studenten en de ontwikkeling van de wetenschap niet op gezonde wijze verwerkten, bestonden grote innerlijke spanningen. Hierdoor waren zij minder bestand tegen de golf van kritiek die door de antithese werd voortgebracht.

De recente nota van Minister Veringa over de Bestuurshervorming Uni-

versiteiten en Hogescholen is duidelijk onder de druk der omstandigheden tot stand gekomen.

Deze druk was vooral van ideologische aard, waarbij de wens tot participatie van de diverse geledingen der Universitaire Gemeenschap op de voorgrond stond. Of de voorgestelde maatregelen op den duur zullen bijdragen tot verbetering van de interne organisatorische structuur, moet worden afgewacht. Zij zullen mede afhankelijk zijn van een buiten de universiteiten te bepalen beleid. In nog sterkere mate geldt dit voor het corrigeren van de bestaande kwalitatieve en kwantitatieve achterstand van de docenten en faciliteiten. Het zoeken naar oplossingen voor het op adequate wijze kanaliseren van de genoemde toename van studenten tot 130.000 in 1980 is geheel afhankelijk van beleid dat buiten de universiteit om wordt bepaald. Het laatstgenoemde probleem is bijzonder nijpend omdat tenminste 10 jaren tevoren, d.w.z. thans, maatregelen dienen te worden genomen. En mijns inziens zal men niet kunnen ontkomen aan een keuze uit alternatieve oplossingen waarvan ik er enkele wil noemen.

Ten eerste zou men, naast het stichten van nieuwe instellingen, de bestaande opleidingscapaciteit zoveel mogelijk kunnen uitbreiden. Dit zal leiden tot een achteruitgang van het wetenschappelijk onderzoek. Deze oplossing houdt in dat het voor goede docenten onaantrekkelijk wordt aan de universiteit te werken waardoor de kwaliteit van het onderwijs nadelig wordt beïnvloed. Bovendien zullen elders research instituten moeten worden opgericht teneinde het onderzoek voortgang te doen vinden.

Een tweede mogelijkheid is één der universiteiten tot een supercentrum te maken voor de meest begaafden. Dit is min of meer in analogie met de „écoles supérieures” in Frankrijk en de structuur van het Amerikaanse hoger onderwijs. Op deze wijze zou een werkelijke interpretatie kunnen worden gegeven aan „het recht van studeren”, hetgeen betekent dat een ieder zich naar zijn begaafdheid kan ontwikkelen.

Een andere weg zou kunnen zijn dat de massificatie van het hoger onder-

wijs in étappen verloopt en dat niet dadelijk een verveelvuldiging van bestaande - meestal 6 à 7 jaren durende - opleidingen wordt nagestreefd. Dit zou een logische ontwikkeling zijn omdat er geen zekerheid bestaat dat iedereen die na het middelbaar onderwijs besluit wetenschappelijk onderwijs te gaan volgen, noodzakelijkerwijs behoeft te beschikken over alle kwaliteiten die een studie 6 à 7 jaren wettigen. In wezen komt het neer op een baccalaureaat, gevolgd door selectie bij de verdere studie.

Ik meen dat een keuze uit deze mogelijkheden onontkoombaar zal zijn. Iedere keuze betekent een grote uitbreiding van het aantal docenten en een zo efficiënt mogelijk gebruik van hun talenten. Ik kan mij niet voorstellen dat iemand zou willen ontkennen dat dit de nijpende vraagstukken van het wetenschappelijk onderwijs zijn. De nota Veringa draagt tot de oplossing hiervan weinig bij. Een vergelijking met het projekt van de maanreis doet de gedachte opkomen dat wel volle aandacht wordt gewijd aan de uitwerking van de communicatie-problemen van het maanschip, terwijl onvoldoende aandacht wordt besteed aan de ontwikkeling van de eerste en tweede trap van de raket!

De betreffende vraagstukken kunnen slechts tot oplossing worden gebracht door een keiharde analyse. Indien deze beschikbaar zou zijn geweest zouden de beslissingen over de 8ste Medische Faculteit minder vertroebeld zijn door een rookgordijn van propaganda. Een dergelijke analyse zal leiden tot formulering van de uitvoerbare mogelijkheden op basis van mankracht, tijd en geld, hoe onsympathiek deze terminologie de „engaged style” ook in de oren moge klinken. Maak eens een vuist als je geen hand hebt.

Het ligt voor de hand dat U zich afvraagt of de Rotterdamse Medische Faculteit erin geslaagd is zodanige organisatorische vernieuwingen door te voeren dat degenen die belast zijn met onderwijs en onderzoek, hiervoor meer tijd ter beschikking hebben. Gunstige voorwaarden, zoals een vooraf vastgesteld aantal studenten en een relatief schone lei, waren aanwezig. Ik zeg relatief schone lei, omdat ook deze faculteit met reeds bestaande voorzieningen rekening diende te houden. Zo werden vanzelf-

sprekend de verplichtingen van de Stichting Klinisch Hoger Onderwijs spoedig overgenomen, en zo moeten het voormalige Gemeenteziekenhuis Dijkzigt en het Sophia Kinder-Ziekenhuis omgevormd worden tot Academisch Ziekenhuis. Deze omvorming van beide ziekenhuizen vereist ingrijpende wijzigingen in de opbouw van academisch en niet-academisch personeel, toevoeging van klinische specialismen en diagnostische faciliteiten, technische voorzieningen en ruimtelijke uitbreiding.

De moderne doctoraalstudie in de geneeskunde is gericht op het verschaffen van inzicht in ziekte-verwekkende mechanismen en dit kan alleen gedoceerd worden door academici die deze problematiek bestuderen en daartoe de mogelijkheden (en tijd) beschikbaar hebben. Het mes snijdt dan aan twee kanten, want hiermede wordt, behalve het onderwijs, ook de behandeling van de patiënten gediend, en de mogelijkheid voor het toetsen en vinden van nieuwe behandelingsmethoden gegeven. Zo vervult het academisch ziekenhuis een essentiële functie in de gezondheidszorg, daartoe in staat gesteld door een samenwerking van een medische faculteit met voorzieningen die ten algemene nutte zijn getroffen. Helaas is, ondanks veel gepraat, het model van de relatie ener medische faculteit met de gezondheidszorg nog niet geformuleerd en is, wat betreft personele en materiële inspanning, de medische faculteit de verliezende partij. Het ontbreken van zo een model bemoeilijkt in hoge mate de ontwikkeling van gezonde organisatorische verhoudingen bij het structureren van een nieuwe medische faculteit.

De affiliatie-problematiek is nog gecompliceerder omdat hierbij van specialisten en ziekenhuizen onderwijstaken worden gevraagd, terwijl zij uiteraard vrijwel geheel op verzorging van patiënten zijn ingesteld, en bovendien het sociale patroon van niet universitaire specialisten meestal afwijkt van dat der Universiteit.

Ondanks deze beperkende factoren kan ik stellen dat althans aan een aantal facetten van de omvangrijke organisatie van een medische faculteit, mede dank zij de begeleiding van het organisatie adviesbureau Ydo, een nieuwe vorm is gegeven. Ik denk hierbij aan de werkzaamheden van ons in omvang bescheiden plan-bureau, de centrale research-werkplaatsen, de vormgeving van de centrale medische bibliotheek, waarvoor collega Van

Hof zich heeft ingezet, de audio-visuele dienst, het centrale proefdierenbedrijf, de afdeling onderwijs-research en de praktikumorganisatie.

In andere sectoren is het echter niet of nog niet voldoende gelukt, hoewel daartoe pogingen zijn gedaan. Geheel in de lijn van het reeds genoemde boek van Servan-Schreiber beschikken slechts een beperkt aantal personen over het zelfvertrouwen dat nodig is om in een functionele organisatie te werken. Het is mijn belangrijkste ervaring in de afgelopen 4 jaren, dat de methode van objectieve analyse, die een basis is voor moderne organisatie, vaak met moeite wordt aanvaard.

In het begin van het academisch jaar werd het eerste definitieve gebouw in ons jargon Dijkzigt II genoemd, transitorisch in gebruik genomen door een aantal niet-klinische afdelingen en de centrale research-werkplaatsen. Voor velen betekende dit de eerste werkplaats in Rotterdam, en bovendien zijn hierdoor de onderlinge contacten toegenomen. Voordat het nieuwe academische jaar op gang zal zijn, zullen enige van deze afdelingen alweer verhuizen naar hun definitieve huisvesting in de hoogbouw. Het is niet te vermijden dat deze verplaatsing een extra belasting betekent voor die groep, die de zwaarste last van het onderwijs tot nog toe heeft getorst. De docenten van het kandidaats-curriculum hebben, na een enorme krachtsinspanning van geïntegreerd onderwijs en keuzepraktika, een mengsel in de Engelse terminologie aan te duiden als „instruction” en „education”, dit jaar afgesloten met het eerste kandidaats-examen. Er staan nu 117 Rotterdamse medische kandidaten van eigen kweek klaar voor de doctoraalstudie. De taak het nieuwe curriculum verder waar te maken rust voor het merendeel nu op de schouders van de klinische eenheden. Deze zullen moeten ervaren (en rapporteren) in hoeverre de opleiding voor het kandidaatsexamen motiverend heeft gewerkt en onze kandidaten zullen een gesprekspartner worden voor onderwijsproblemen vóór en ná het kandidaatsexamen.

Het geïntegreerd onderwijs is ongetwijfeld een succes geweest. Over de betekenis van het voor de faculteit arbeidsintensieve keuze-praktikum bestaat nog geen gevestigde mening. Voor Uw verslaggever was het bijzonder verheugend, dat uit een enquête bleek dat men erin geslaagd is, on-

danks deze inspanningen, een serie wetenschappelijke projekten te starten. Dit wijst op een grote vitaliteit en wekt bewondering.

Er vonden vier promoties plaats, waarvan één cum laude. Twee van de vier dissertaties werden tijdens het bestaan van de Rotterdamse faculteit geheel in eigen laboratoria bewerkt.

Het is niet eenvoudig nu reeds te beoordelen of de faculteit als totaliteit levenskrachtig zal zijn. Als maatstaf zou kunnen gelden in hoeverre de faculteit in brede laag deelneemt aan het internationale wetenschappelijke verkeer. Daarbij denk ik niet aan congresbezoek, maar aan buitenlandse uitnodigingen gericht aan het docentencorps, en bezoek van buitenlandse onderzoekers aan Rotterdamse laboratoria en klinieken. In die zin is er inderdaad leven in de brouwerij. Buitenlands bezoek aan onze faculteit is reeds zo omvangrijk dat een opsomming niet goed mogelijk is. Muller spant de kroon met 18 bezoekers afkomstig uit alle windstreken. Seminars werden door buitenlanders o.a. verzorgd bij Van den Brink, Frenkel, Van Hof, Hugenholtz, Kuijpers, Leijnse, Van der Molen, Visser en Van den Werff ten Bosch. Bovendien werkte de Amerikaanse physioloog Wiersma enige maanden als gast bij Van Hof.

Een serie voordrachten en seminars, verzorgd door Professor Scharff in het kader van de overeenkomst met de Commonwealth Fund en Albert Einstein College of Medicine, trok veel belangstelling en was bijzonder stimulerend.

Profesoor Piomelli uit New York werkte als gasthoogleraar in de hematologie in onze faculteit. Allen waren onder de indruk van deze uitermate bekwame en beminnelijke klinicus en onderzoeker. Velen koesterden de hoop dat hij zich permanent aan onze faculteit zou verbinden. Dat dit niet is gebeurd vond mede zijn oorzaak in het feit dat ontwikkelingen binnen de faculteit helaas onvoldoende waren gevorderd.

Ook het andere facet, buitenlandse uitnodigingen aan de docenten, toont dat de Rotterdamse faculteit meetelt. Henkes hield voordrachten in Tokio en verzorgde een seminar in Istanbul. Visser was gedurende enige weken

visiting professor in Western Reserve University en Stanford University. Hugenholtz nam als docent deel aan een cursus van het American College of Cardiology, Van der Molen hield voordrachten te Leuven, Glasgow en Stockholm, Van den Brink in Karlsruhe, Kuijpers in Oxford, Vos in Rome en Freiburg. Ik ben ervan overtuigd dat deze lijst niet compleet is.

De taken van een universitaire instelling dienen op evenwichtige wijze verdeeld te zijn over onderwijs, onderzoek, en de toepassing van kennis ten behoeve van de samenleving. Tegen deze achtergrond is het verheugend te kunnen vermelden dat laatstgenoemde taak in onze faculteit inhoud kreeg door het tot stand komen van de sectie gezondheidszorg. Door de gerichtheid en de componenten van deze groep, te weten: epidemiologie, maatschappelijke gezondheidszorg in het bijzonder de organisatie-structuur en de milieuhygiëne, preventieve en sociale psychiatrie en de algemene praktijk der geneeskunde (aan deze groep wordt nog toegevoegd de biostatistica), krijgt de Rotterdamse medische faculteit een eigen gezicht. De verwachting is dat deze groep in de toekomst door onderzoek actief zal bijdragen tot de ontwikkeling van de structuur van de gezondheidszorg in Nederland.

Ik kan niet nalaten even terug te zien op de ruim vier jaren die achter ons liggen sinds de Commissie Voorbereiding van onze instelling, onder de bekwame leiding van oud-burgemeester Van Walsum, met haar werkzaamheden begon.

Het is mij duidelijk geworden dat beleidsvorming in de eerste plaats studie en kennis van zaken vereist, en voor een miniem deel op de in Nederland zo gewaardeerde wijsheid berust. Die tijd is voorbij. Er is in een onmogelijk snel tempo een grote hoeveelheid werk verzet door allen die in faculteits- of ziekenhuisverband hebben gewerkt. Ook de Bestuurssector, Dr. Van Moorsel, Dr. Bruining, Mr. de Boer en Mr. Thissen kregen hun deel. Het was onvermijdelijk dat dit tempo en deze hoeveelheid werk tot hevige spanningen hebben geleid.

Dit wordt door mij zo duidelijk gesteld, omdat een herhaling van een opdracht in één of twee jaar goede opleidings-faciliteiten voor 160 me-

dische studenten te verschaffen, ons land niet zou sieren. De elders gestelde tijd van vier of vijf jaar voorbereiding blijkt volkomen reëel te zijn. Temeer omdat in het Rotterdamse avontuur overduidelijk gebleken is dat er een groot tekort bestaat aan gekwalificeerde academische en niet-academische staf voor de medisch biologische wetenschappen.

Vroeger zou men deze periode voor de betrokkenen karakteriseren met de uitdrukking tropenjaren, maar dit moet voor de Rotterdamse situatie met een korrel zout worden genomen, want het klimaat was niet altijd tropisch. Burgemeester Thomassen gaf veel persoonlijke steun aan onze faculteit, ik denk hierbij aan de situering (die ik nog steeds juist vind!) het Fonds der Medische Faculteit, en de ligplaats van de Seven Seas. De directeur-generaal van Wetenschappen, Dr. Piekaar, was altijd beschikbaar om onze vele zorgen aan te horen, en stond ons met raad en daad bij.

In spannende tijden leert men elkaar kennen. Wekelijks vergaderde het faculteitsbestuur, Ter Braak, Frenkel, Den Haan, Leijnse en ik. Theoretisch een moeilijke constructie, want door de noodwet droeg de voorzitter de verantwoording. Dit aspekt bracht geen echt konflikt.

Ieder droeg op eigen wijze bij; Ter Braak filosofisch en scherpzinnig, Frenkel met humor en eruditie en zijn intentie „niet boos te worden”, Den Haan nuchter en openhartig, en Leijnse verrijkte ons taalgebruik. Zelf heb ik de waarheid herkend van een paar dichtregels van Piet Hein⁵, een Deense fysicus: „Problems worthy of attack, prove their worth by hitting back.”

Ongetwijfeld heeft den Haan het meeste werk verzet, en dit, gecombineerd met het vertrouwen dat hij bij ons allen geniet, maakten hem vanzelfsprekend de nieuwe Dekaan. Bovendien was hij naast mij een zelfstandige, maar ideale compagnon. Ik ben hem daarom veel dank verschuldigd dat hij de taak heeft willen overnemen.

De opvallende soberheid van de Medische Faculteit Rotterdam heeft anderen ervan weerhouden ons te verblijden met symbolen van onze

waardigheid. Met deze voorzittershamer draag ik jou, collega den Haan, in vol vertrouwen mijn functie over.

Ik verklaar het academische jaar 1969-1970 van de Medische Faculteit Rotterdam geopend.

Geraadpleegde literatuur:

1. James S. Ackerman, Two Styles: A challenge to Higher Education, in DEADALUS, The Future of the humanities, Summer 1969.
2. Rapport van de Commissie voor Statistisch Onderzoek van de Academische Raad: Aantallen academici tot 1980, augustus 1969 (Commissie Dalmulder)
3. Rapport van de Commissie Onderzoek Methode Bepaling Personeelsbehoefte, Academische Raad, september 1969. (Commissie Overbeek)
4. J. J. Servan-Schreiber, „Le Défi Americain”, Editions Denoël, Parijs 1967
5. Piet Hein, Grooks, Borgens Pocketbooks 85, 1967

Het 3e academische jaar; 1 september 1968 - 31 augustus 1969

1. 9.1968 — Ingebruikneming gebouw Klinische Wetenschappen.
Aan Prof. Dr. A. A. H. Kassenaar wordt op zijn verzoek eervol ontslag verleend als hoogleraar aan de M.F.R.
2. 9.1968 — Benoeming van Prof. Dr. M. J. de Vries tot gewoon hoogleraar in de pathologische anatomie met een bijzondere opdracht voor de experimentele pathologie (wijziging eerdere opdracht).
3. 9.1968 — Benoeming van Dr. N. J. Bakker tot gewoon hoogleraar in de urologie.
9. 9.1968 — Benoeming van Dr. O. J. ten Thijsse, tot gewoon lector in de pathologische anatomie.
11. 9.1968 — Benoeming van Dr. H. van Crevel tot gewoon lector in de neurologie.
11. 9.1968 — Benoeming van Dr. P. Krediet tot gewoon lector in de anatomie.
19. 9.1968 — Benoeming van Dr. H. Collewijn tot gewoon lector in de fysiologie.
23. 9.1968 — Installatie door Dr. J. F. van Moorsel van de Commissie Universiteit Rotterdam.
Doel: een basis te scheppen voor het zinvol samenbrengen van de bestaande instellingen (M.F.R. en N.E.H.) tot een universiteit.
Samenstelling: 24 leden, t.w. vertegenwoordigers van curatoren N.E.H. en Alg. Bestuur M.F.R., van senaat N.E.H. en faculteit M.F.R., van de wetenschappelijke staven, de technisch-administratieve staven en de studenten van beide instellingen.
Presidium: Prof. Drs. H. W. Lambers
 Prof. Dr. A. Querido
Secretaris: Drs. B. J. IJssel de Schepper.

- 1.10.1968 — Benoeming van Dr. M. F. Michel tot gewoon lector in de klinische microbiologie en ziekenhuisepidemiologie.
- 4/5.10.1968 — Bezoek vertegenwoordigers Albert Einstein College of Medicine om vorm van samenwerking te bespreken, in verband met Commonwealth Fund.
- 7.10.1968 — Benoeming van Dr. S. A. de Lange tot gewoon hoogleraar in de neuro-chirurgie.
- 7.10.1968 — Benoeming van Drs. J. Steketee tot gewoon lector voor de propedeutische natuurkunde.
- 7.10.1968 — Benoeming van Dr. J. J. van der Werff ten Bosch tot gewoon hoogleraar in de fysiologie (wijziging eerdere opdracht).
- 11.10.1968 — Viering van de tweede dies natalis der M.F.R. in het nieuwe gebouw van de N.E.H.
Diescollege door Prof. Dr. M. J. de Vries.
- 18.10.1968 — Benoeming van Dr. H. Galjaard tot buitengewoon hoogleraar in de celbiologie, histologie en microscopische anatomie.
- 4.11.1968 — Overdracht aan de M.F.R. van het boeken- en tijdschriftenbestand van de Vereniging tot Instandhouding ener Medische Bibliotheek.
- 14.11.1968 — Benoeming van S. Piomelli M. D. tot gewoon hoogleraar in de hematologie (van 15 september 1968 tot 15 september 1969).
- 21.11.1968 — Bezoek van Minister Veringa en enige ambtenaren van O. en W. aan de M.F.R. en N.E.H.
- 13.12.1968 — Officiële ingebruikneming van de Noodcollegezaal met een college door Pierre Janssen.

13. 1.1969 — Benoeming van Dr. D. J. de Levita tot buitengewoon hoogleraar in de kinderpsychiatrie.
18. 1.1969 — Benoeming van Dr. G. Barendsen tot buitengewoon lector in de experimentele radiotherapie.
27. 2.1969 — Benoeming van Dr. A. C. Arntzenius tot gewoon lector in de cardiologie.
25. 3.1969 — Benoeming van Dr. I. L. Bonta tot gewoon hoogleraar in de farmacologie.
26. 3.1969 — Inaugurale oratie Prof. Dr. G. van den Brink ('Hoe ons het horen en zien vergaat').
1. 4.1969 — Benoeming van Dr. J. G. Kerkhof tot lid van het Algemeen Bestuur.
- eind april/
begin mei — Cursus immunologie door Dr. M. D. Scharff van het Albert Einstein College of Medicine te New York. (Commonwealth Fund).
20. 4.1969 — Instelling van de Studieraad, bestaande uit 3 faculteitsleden, 3 vakvertegenwoordigers van de wetenschappelijke staf en 3 studenten.
1. 5.1969 — Inaugurale oratie van Prof. Dr. C. J. B. J. Trimbos ('Sociale evolutie en psychiatrie').
7. 5.1969 — Uitreiking van de prijs van het Bataafse Genootschap voor Proefondervindelijke Wijsbegeerte aan de beste co-assistent in het jaar 1968/1969, J. D. van der Wind.
5. 6.1969 — Promotie van C. P. J. J. M. M. Legein op het proefschrift 'De posnatale ontwikkeling van het electroretinogram bij de cavia en het konijn'. Promotor: Prof. Dr. M. W. van Hof.
6. 6.1969 — Benoeming van J. C. Raadsveld tot gewoon lector in de plastische en reconstructieve chirurgie.

19. 6.1969 — Promotie van A. Heyl op het proefschrift: 'Een onderzoek bij patiënten met de ziekte van Hirschprung, in het bijzonder naar de resultaten van de operatieve behandeling'. Promotor: Prof. Dr. H. Muller.
19. 6.1969 — Promotie cum laude van P. P. H. Alkemade op proefschrift: 'Dysgenesis mesodermalis of the iris and the cornea'. Promotor: Prof. Dr. H. E. Henkes.
26. 6.1969 — Promotie van G. H. Krull op het proefschrift: 'De haemodynamische functie van de milt'. Promotors: Prof. Dr. J. Gerbrandy en Prof. Dr. B. Leijnse.
2. 7.1969 — Benoeming van Dr. L. Burema tot buitengewoon hoogleraar in de leer der maatschappelijke gezondheidszorg, in het bijzonder de organisatiestructuur en de milieuhygiëne.
4. 7.1969 — Eerste uitslag candidaatsexamen. De prijzen van het Bataafsch Genootschap voor de beste pre-klinische studenten werden uitgereikt aan Mej. M. Bleumink, de Heer H. G. Kreeftenberg en de Heer A. Hagenbeek.
10. 7.1969 — Benoeming van de heer K. Hoornstra tot gewoon hoogleraar in de röntgendiagnostiek.
12. 8.1969 — Benoeming van Dr. M. J. v. Trommel tot gewoon lector in de algemene praktijk van de geneeskunde.
1. 9.1969 — Eervol ontslag van Prof. Dr. H. E. Schornagel.